

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра логопедії

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА З ІСТОРІЄЮ ЛОГОПЕДІЇ**

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта

Освітньо-професійна програма: 016 Спеціальна освіта (016.01 Логопедія)

перший (бакалаврський) рівень

Мова навчання: українська

Погоджено науково-
методичною комісією
НН інституту фізичної культури
Протокол № 1 від 31.08.2022 р.
Голова
Л.В. Мороз, к. п. н., доцент

Розробник: Кравченко А.І., кандидат педагогічних наук, професор кафедри логопедії

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри логопедії
Протокол № 1 від «26» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри Кравченко А. І., к.пед.н., професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів 7	бакалавр	Обов'язкова		
		Рік підготовки:		
2-й		2-й		
Семестр				
1-й 2-й		1-й 2-й		
Лекції				
20год. 20 год.		4 год. 4 год.		
Практичні, семінарські				
20 год. 22 год.		4 год. 6 год.		
Лабораторні				
год.		год.		
Самостійна робота				
48 год. 78год.		80 год. 110 год.		
Консультації:				
2 год.		2 год.		
Вид контролю: залік екзамен				
Загальна кількість годин –210				

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни **«Спеціальна педагогіка з історією логопедії»** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки напряму **016 «Спеціальна освіта. Логопедія»** за освітнім рівнем **«бакалавр»**.

Метою викладання навчальної дисципліни «Спеціальна педагогіка з історією логопедії» є ознайомлення студентів із принципами, методами і змістом корекційної роботи щодо виховання та гармонійного розвитку осіб з особливими потребами.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Спеціальна педагогіка з історією логопедії» є оволодіння спеціальними термінами спеціальної педагогіки, вивчення особливостей психічного розвитку дітей із особливими потребами; ознайомлення з деякими складовими системи концепцій розвивального та когнітивного навчання; виявлення характерних порушень розвитку та проведення аналізу структури і природи цих порушень.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати : принципи, методи та зміст колекційної роботи щодо навчання та виховання і гармонійного розвитку осіб із особливостями психофізичного розвитку;

вміти : використовуючи основні прийоми роботи із особами для яких характерні особливості психофізичного розвитку організувати повноцінний навчально-корекційно-виховний процес.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 210 годин 7 кредитів ECTS.

Вивчення дисципліни спрямовано на формування в студентів програмних компетентностей:

Інтегральні компетентності: ІК 1

загальні компетентності (ЗК): ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК 5,ЗК6, ЗК7, ЗК 10.

фахові компетентності спеціальності (СК): СК1, СК2, СК3, СК4, СК7, СК11, СК12, СК13,СК 14, СК15, СК16, СК17.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Для ефективного вивчення навчальної дисципліни важливим є попереднє опанування наступними дисциплінами: «Вступ до спеціальності Спеціальна освіта і педагогічна деонтологія», «Загальна психологія», «Педагогіка», «Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами генетики».

3. Результати навчання за дисципліною

РН-2 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язання конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН-3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН-4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

РН-5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

РН-7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН-16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН-17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для творчого вирішення навчальних завдань, переконливо аргументує відповіді, обґрунтовує власні міркування та умозаключення.
82 - 89	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, правильно вирішує навчальні завдання, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких не значна, добирає аргументи для підтвердження думок.
74 - 81	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці;

	контролювати власну діяльність; виправляти допущені помилки.
64 - 73	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є суттєві.
60 - 63	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за вихідний, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, з допомогою викладача може виправляти значну кількість суттєвих помилок.
35-59	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
1 - 34	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Критерії оцінювання семінарських занять

Високий рівень – студент самостійно, швидко та правильно відповідає на запитання, коротко висвітлюючи зміст та виявляючи власне абстрактне або творче бачення. Оцінюється у 5 балів.

Достатній рівень – студент самостійно, швидко та правильно виконує завдання або відповідає на запитання, однак припускається незначних помилок, що в змозі самостійно виправити. Відповідь оцінюється у 4 балів.

Середній рівень – студент пропонує відповідь на запитання або виконує завдання за допомогою викладача, припускається багатьох помилок, що може самостійно або за допомоги викладача виправити. Відповідь оцінюється у 3-2 бали.

Низький рівень – студент не розуміє змісту завдання, припускається багатьох помилок при виконанні; взагалі не виконує завдання. Відповідь оцінюється в 1 бал.

Критерії оцінювання завдань для самостійної роботи

Достатній рівень – студент самостійно, швидко та правильно відповідає на запитання, коротко висвітлюючи зміст та виявляючи власне абстрактне або творче бачення. Оцінюється у 1 бал.

Середній рівень – студент пропонує відповідь на запитання або виконує завдання за допомогою викладача, припускається багатьох помилок, що може самостійно або за допомоги викладача виправити. Відповідь оцінюється у 0,5

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: поточне теоретичне опитування, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні засади спеціальної педагогіки (основні поняття та педагогічні категорії). Наукові засади спеціальної педагогіки.

Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука, її об'єкт, суб'єкт, мета та завдання; систематика та статистика спеціальної педагогіки; міжпредметні області сучасної спеціальної педагогіки.

Тема 2. Філософські, соціокультурні, економічні, правові, клінічні, психологічні, лінгвістичні та психолінгвістичні засади спеціальної педагогіки.

Тема 3. Види, причини та класифікація порушень у розвитку людини.

Тема 4. Система навчання та виховання дітей із особливостями

психофізичного розвитку.

Тема 5. Загальна характеристика принципів виховання дітей із порушеннями.

Розділ 2. Психолого-педагогічна характеристика дітей із ОПФР.

Тема 1. Психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними порушеннями.

Тема 2. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями інтелектуального розвитку.

Тема 3. Психолого-педагогічна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку.

Тема 4. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями опорно-рухового апарату.

Тема 5. Психолого-педагогічна характеристика дітей із мовленнєвими порушеннями.

Тема 6. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями спілкування та поведінки.

Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика дітей із комплексними порушеннями в розвитку.

Тема 8. Роль спеціального педагога та логопеда в навчанні, вихованні та розвитку дітей із особливостями психофізичного розвитку. Вимоги до особистості, професійні якості.

Розділ 3. Історія логопедії як галузь спеціальної педагогіки.

Тема 1. Передумови та витоки розвитку спеціальної педагогіки та вчення про мовленнєві порушення.

Тема 2. Становлення логопедії як науки у працях вчених ХІХ століття.

Тема 3. Напрями розвитку сучасної логопедії в Україні.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Самост. р		Лекції	Практ.	Лабор.	Самост. р
РОЗДІЛ I. Наукові засади спеціальної педагогіки.										
Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука, її об'єкт, суб'єкт, мета та завдання; міжпредметні області сучасної спеціальної педагогіки.	14	2	2	0	10	19	2	2		15
Тема 2. Філософські, соціокультурні економічні, правові, клінічні, психологічні, лінгвістичні та психолінгвістичні засади спеціальної педагогіки.	18	4	4	0	10	15				15
Тема 3. Види, причини та класифікація порушень у розвитку людини.	16	2	4		10	17		2		15
Тема 4. Система	9	2	2		5	10				10

навчання та виховання дітей із особливостями психофізичного розвитку.										
Тема 5. Загальна характеристика принципів виховання дітей із порушеннями.	9	2	2		5	15				15
Разом за розділом 1	66	12	14	0	40	76	2	4		70

РОЗДІЛ II. Психолого-педагогічна характеристика дітей із ОПФР.

Тема 1. Психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними порушеннями	9	2	2	0	5	14	2	2		10
Тема 2. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями інтелектуального розвитку.	9	2	2	0	5	10				10
Тема 3. Психолого-педагогічна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку.	14	2	2		10	10				10

Тема 4. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями опорно-рухового апарату.	9	2	2		5	10			10
Тема 5. Психолого-педагогічна характеристика дітей із мовленнєвими порушеннями.	9	2	2		5	12		2	10
Тема 6. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями спілкування та поведінки.	14	2	2		10	10			10
Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика дітей із комплексними порушеннями в розвитку.	24	4	4		16	22	2		20
8. Роль спеціального педагога та логопеда в навчанні, вихованні та розвитку дітей із особливостями	13	4	4		5	10			10

психофізичного розвитку. Вимоги до особистості, професійні якості.										
Разом за розділом 2	101	20	20		61	98	4	4		90
РОЗДІЛ III. Історія логопедії як галузь спеціальної педагогіки.										
Тема 1. Передумови та витоки розвитку спеціальної педагогіки, а також вчення про мовленнєві порушення.	16	4	2		10	10				10
Тема 2. Становлення логопедії як науки у працях вчених XIX століття.	16	2	4		10	12	2			10
Тема 3. Напрями розвитку сучасної логопедії в Україні.	9	2	2		5	12		2		10
Разом за розділом	41	8	8		25	34	2	2		30
Усього годин	208	40	42	0	126	208	8	10		190

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука, її об'єкт, суб'єкт, мета та завдання; міжпредметні області сучасної спеціальної педагогіки.	2	2
2.	Тема 2. Філософські, соціокультурні економічні, правові, клінічні, психологічні, лінгвістичні та психолінгвістичні засади спеціальної педагогіки.	4	
3.	Тема 3. Види, причини та класифікація порушень у розвитку людини.	2	
4.	Тема 4. Система навчання та виховання дітей із особливостями психофізичного розвитку.	2	
5.	Тема 5. Загальна характеристика принципів виховання дітей із порушеннями.	2	
6.	Тема 6. Психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними порушеннями	2	2
7.	Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями інтелектуального розвитку.	2	
	Тема 8. Психолого-педагогічна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку.	2	
8.	Тема 9. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями опорно-рухового апарату.	2	
10.	Тема 10. Психолого-педагогічна характеристика дітей із мовленнєвими порушеннями.	2	

11.	Тема 11. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями спілкування та поведінки.	2	
12.	Тема 12. Психолого-педагогічна характеристика дітей із комплексними порушеннями в розвитку.	2	2
13.	Тема 13. Роль спеціального педагога та логопеда в навчанні, вихованні та розвитку дітей із особливостями психофізичного розвитку. Вимоги до особистості, професійні якості.	4	
14.	Тема 14. Передумови та витоки розвитку спеціальної педагогіки, а також вчення про мовленнєві порушення.	4	
15.	Тема 15. Становлення логопедії як науки у працях вчених ХІХ століття.	4	2
16.	Тема 16. Напрями розвитку сучасної логопедії в Україні.	2	
	Усього годин	40	8

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука, її об'єкт, суб'єкт, мета та завдання; міжпредметні області сучасної спеціальної педагогіки.	2	2
2.	Тема 2. Філософські, соціокультурні економічні, правові, клінічні, психологічні, лінгвістичні та психолінгвістичні засади спеціальної педагогіки.	4	
3.	Тема 3. Види, причини та класифікація порушень у розвитку людини.	4	2
4.	Тема 4. Система навчання та виховання дітей із особливостями психофізичного розвитку.	2	
5.	Тема 5. Загальна характеристика принципів виховання дітей із порушеннями.	2	
6.	Тема 6. Психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними порушеннями	2	2
7.	Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями інтелектуального розвитку.	2	
	Тема 8. Психолого-педагогічна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку.	2	
8.	Тема 9. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями опорно-рухового апарату.	2	
10.	Тема 10. Психолого-педагогічна характеристика дітей із мовленнєвими порушеннями.	2	2

11.	Тема 11. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями спілкування та поведінки.	2	
12.	Тема 12. Психолого-педагогічна характеристика дітей із комплексними порушеннями в розвитку.	4	
13.	Тема 13. Роль спеціального педагога та логопеда в навчанні, вихованні та розвитку дітей із особливостями психофізичного розвитку. Вимоги до особистості, професійні якості.	4	
14.	Тема 14. Передумови та витоки розвитку спеціальної педагогіки, а також вчення про мовленнєві порушення.	2	
15.	Тема 15. Становлення логопедії як науки у працях вчених ХІХ століття.	4	
16.	Тема 16. Напрями розвитку сучасної логопедії в Україні.	2	2
	Усього годин	42	10

Теми самостійних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука, її об'єкт, суб'єкт, мета та завдання; міжпредметні області сучасної спеціальної педагогіки.	10	15
2.	Тема 2. Філософські, соціокультурні економічні, правові, клінічні, психологічні, лінгвістичні та психолінгвістичні засади спеціальної педагогіки.	10	15
3.	Тема 3. Види, причини та класифікація порушень у розвитку людини.	10	15
4.	Тема 4. Система навчання та виховання дітей із особливостями психофізичного розвитку.	5	10
5.	Тема 5. Загальна характеристика принципів виховання дітей із порушеннями.	5	15
6.	Тема 6. Психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними порушеннями	5	10
7.	Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями інтелектуального розвитку.	5	10
	Тема 8. Психолого-педагогічна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку.	10	10
8.	Тема 9. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями опорно-рухового апарату.	5	10
10.	Тема 10. Психолого-педагогічна характеристика дітей із мовленнєвими порушеннями.	5	10

11.	Тема 11. Психолого-педагогічна характеристика дітей із порушеннями спілкування та поведінки.	10	10
12.	Тема 12. Психолого-педагогічна характеристика дітей із комплексними порушеннями в розвитку.	16	20
13.	Тема 13. Роль спеціального педагога та логопеда в навчанні, вихованні та розвитку дітей із особливостями психофізичного розвитку. Вимоги до особистості, професійні якості.	5	10
14.	Тема 14. Передумови та витоки розвитку спеціальної педагогіки, а також вчення про мовленнєві порушення.	10	10
15.	Тема 15. Становлення логопедії як науки у працях вчених ХІХ століття.	10	10
16.	Тема 16. Напрями розвитку сучасної логопедії в Україні.	5	10
	Усього годин	126	190

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗАГАЛЬНИХ ЗАЛИШКОВИХ ЗНАНЬ (за результатами навчання у III та IV семестрах):

1. Спеціальна педагогіка як наука. Об'єкт та предмет спеціальної педагогіки.
2. Назвіть мету та завдання спеціальної педагогіки як науки про навчання та виховання аномальних дітей. Розкрийте теоретичні положення, наведіть приклади.
3. Розкрийте соціальне значення спеціальної педагогіки.
4. Філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти.
5. Поняттєво-категоріальний апарат спеціальної педагогіки.
6. Взаємозв'язок спеціальної педагогіки з іншими галузями знань.
7. Спеціальна психологія як рівноправна складова вивчення психофізичного розвитку дітей із обмеженими можливостями.
8. Охарактеризуйте зв'язок спеціальної психології та спеціальної педагогіки.
9. Поясніть сутність системного, комплексного підходу до навчання та виховання дитини з відхиленнями в розвитку.
10. Назвіть основні принципи корекційного впливу на дітей з відхиленням в розвитку.
11. Структура системи спеціальної освіти.
12. Назвіть основні причини порушень розвитку дитини.
13. Сутність теорії Л.С.Виготського про первинні та вторинні порушення у аномальному розвитку дитини.
14. Наведіть приклади первинних відхилень та вторинних нашарувань в структурі дефекту при аномальному розвитку.
15. Види класифікацій порушеного розвитку.
16. Особливості корекційної роботи зі слабозорими дітьми.
17. Основні напрями та зміст корекційної роботи для сліпих дітей та підлітків.
18. Розкрити специфічні особливості навчання слабочуючих дітей.
19. Розкрити особливості корекційно-педагогічного впливу з дітьми з особами з глухотою (глухі від народження та пізньооглухлі).
20. Охарактеризувати білінгвістичну педагогічну систему навчання глухих.
21. Розкрийте зміст, мету та задачі олігофренопедагогіки. Покажіть, як вона пов'язана з іншими розділами дефектології як галузь спеціальної педагогіки; в чому цей зв'язок виявляється.
22. Особливості корекційної роботи з дітьми, які мають інтелектуальні порушення.
23. Розвиток слухового сприймання у дітей з вадами слуху.
24. Верботональна система навчання.
25. Корекційна робота з дітьми та підлітками, які мають затримку психічного розвитку.
26. Корекційна робота з дітьми та підлітками, які мають вади мовлення.
27. Корекційна навчально-виховна робота з дітьми та підлітками, які мають порушення опорно-рухового апарату.
28. Принципи, напрями та зміст корекційної навчально-виховної роботи з дітьми та підлітками, які мають порушення емоційно-вольової сфери та поведінки.

29. Роль сім'ї у навчально-виховному процесі аномальної дитини.
  30. Які форми роботи з батьками дітей, які мають відхилення в розвитку, використовують в спеціальному дошкільному закладі?
  31. Нетрадиційні методи корекції у спеціальній педагогіці.
  32. Характерні та відмінні від спеціального навчання риси інтеграційної та інклюзивної освіти осіб із особливостями психофізичного розвитку.
  33. Роль закладів медичного та соціального спрямування у забезпеченні повноцінної життєдіяльності дитини з вадами психофізичного розвитку.
  34. Розкрийте задачі та зміст роботи інклюзивно-ресурсних центрів.
  35. Сутність зв'язків логопедії із іншими галузями корекційної педагогіки, сурдопедагогіки зокрема.
  36. Практична значущість логопедії в умовах сучасної України.
  37. Історія розвитку логопедії на Україні. Відомі представники наукової галузі.
  38. Принципи системного підходу у корекції мовленнєвих порушень.
  39. Розвиток сурдопедагогіки в Україні. Відомі представники наукової галузі.
  40. Навчання та виховання дітей із вадами зору: реалії та перспективи.
  41. Історія розвитку олігофренопедагогіки на Україні. Відомі представники наукової галузі.
  42. Інститут спеціальної педагогіки та психології ім. Рауля Валленберга.
  43. Інститут корекційної педагогіки РАО (Російська Академія Наук).
  44. Розвиток спеціальної педагогіки в далекому зарубіжжі.
- Аналіз систем спеціального навчання у США, Канаді, Великобританії, Швеції, Голландії, Німеччині.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Выготский Л. С. Проблемы развития психики. Психология аномального развития ребенка: хрестоматия. Т. 1. М. : ЧеРо: Высш. шк.; Изд-во МГУ, 2002. С. 10 – 22.
2. Выготский Л. С. Собр. соч.: в 6 т. Т. 5: Основы дефектологии. М.: Педагогика, 1983. С. 7.
3. Выготский Л. С. Собр. соч.: в 6 т. Т. 5: Основы дефектологии. М.: Педагогика, 1983. С. 181 – 182.
4. Выготский Л. С. Собр. соч.: в 6 т. Т. 3: проблемы развития психики. М.: Педагогика, 1983. С. 31 – 36.
5. Выготский Л. С. Собр. соч.: в 6 т. Основы дефектологии / [Под ред. Т. А. Власовой]. М.: Педагогика, 1983. Т. 5. 368 с.
6. Миронова С. П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнко. 2015. 312 с.

7. Миронова С. П. Педагогіка інклюзивної освіти: навч.-метод. посіб.. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнко. 2016. 164 с.
8. Островська К. О., Качмарик Х. В., Дробіт Л. Р. Основи діагностики дітей з розладами аутистичного спектра. Навч. пос. 2017. Л.: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 124 с.
9. Основи спеціальної дидактики / За ред д. пед. н., проф. І.Г.Єременка – 2-е вид. – К.: Рад. школа, 1986 – 200 с.
10. Пахомова Н. Г. Спеціальна педагогіка з історією [Текст]: навч. посіб. для студ. спеціальності 6.010100 – «Корекційна освіта». Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. 280 с.
11. Психологічний супровід інклюзивної освіти: підручник [колектив автор.; за заг. ред. Т. О. Докучиної]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнко. 2020. 172 с.
12. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник для студ. пед. ін-тів. – К.: Вища школа, 1994. – 143 с.
13. Синьова Є.П. Тифлопсихологія. – Київ, 2004. – 213 с.
14. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / За ред. академіка В.І.Бондаря. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436с.
15. Тарасун В. Логодидактика / В. Тарасун. – К. : Слово, 2011. – 392 с.
16. Український дефектологічний словник / Л.В. Вавіна, А.М. Висоцька, В.В.Засенко та ін.; За ред. В.І. Бондаря. – К: Милосердя України, 2001. – 211
17. Синьов В.М. Психокорекційна педагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. Частина І. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 2017. 242 с.
18. Синьов В.М. Психокорекційна педагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. Частина ІІ. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 2017. 242 с.
19. Дефектологічний словник: навчальний посібник / за ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. - К.: МП Леся, 2011. 528 с.

Допоміжна література:

1. Програми для спеціальних освітніх закладів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news>
2. Матвеева М. П. Корекційна робота у системі освіти дітей з вадами розумового розвитку./ М. П. Матвеева, С. П. Миронова. – Кам'янець-Поділ.: Інформ.-вид. відділ Кам'янець-Подільськ. держ. ун-ту, 2005. – 164 с.

3. Матвєєвої М. П., Миронова С. П. Спеціальна психологія. Тексти: ч. 1. Кам'янець- Поділ.: Інформ.-вид. відділ Кам'янець-Подільськ. держ. ун-ту, 1999. 158 с.
4. Матвєєвої М. П., Миронова С. П. Спеціальна психологія. Тексти: ч. 2. Кам'янець- Поділ.: Інформ.-вид. відділ Кам'янець-Подільськ. держ. ун-ту, 2001. 142 с.
5. Юрченко Л. О., Ортаржевська Л. В, Малюченко Т. А, Діти з розладами аутистичного спектра : план корекційно-розвиткової роботи. упор. В. В. Семизорова. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 104 с.